

# VISOKO GOSPODARSKO UČILIŠTE U KRIŽEVcima

Specijalistički diplomski stručni studij *Poljoprivreda*,

smjer *Održiva i ekološka poljoprivreda*

Akademska godina 2022./2023.

|                          |                                                                                                                                   |                       |
|--------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|
| <b>Predmet:</b> obavezni | <b>ODRŽIVI RAZVOJ U POLJOPRIVREDI</b>                                                                                             | <b>ECTS bodovi: 6</b> |
| <b>Šifra:</b> 192631     |                                                                                                                                   | Semestar: I           |
| Nastavnici i suradnici:  | <b>Dr.sc. Zvezdana Augustinović</b> , prof. v. š.<br>Dr.sc. Sandra Kantar, prof. v. š.<br>Dr. sc. Silvije Jerčinović, prof. v. š. |                       |
|                          | Sati                                                                                                                              |                       |
| Predavanja               | 40                                                                                                                                |                       |
| Vježbe + seminari        | 20                                                                                                                                |                       |

## Izvedbeni plan nastave

**CILJ PREDMETA:** Definirati koncept održivog razvoja. Osposobiti studente da samostalno i kritički promišljaju o mogućnostima održivog razvoja u poljoprivredi kako bi mogli predvidjeti koji će od planiranih zahvata u poljoprivrednoj proizvodnji, dugoročno gledano, prouzročiti najmanju štetu za okoliš, biti gospodarski isplativ, socijalno pravedan i etički prihvatljiv.

### 1. Nastavne jedinice, oblici nastave i mjesta izvođenja

Točna satnica izvođenja nastave (početak i završetak pojedinog oblika nastave) odrađuje se prema rasporedu nastave koji je istaknut na službenim Internet stranicama Učilišta. Predavanja i seminari se održavaju uz pomoć PowerPoint prezentacija i edukativnih videa. Seminarski rad se javno izlaže u okviru nastavne jedinice. U okviru seminarskog rada predviđena je rasprava.

|    | Nastavna jedinica                                                                                                                                                                                             | Oblici nastave<br>(broj sati izvođenja) |     | Mjesto izvođenja nastave |
|----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|-----|--------------------------|
|    |                                                                                                                                                                                                               | P                                       | V/S |                          |
| 1. | <b>Upoznavanje s predmetom i načinom rada.</b><br>Upoznavanje s literaturom, seminarskim temama i načinom polaganja ispita.                                                                                   | 1                                       |     | Predavaonica             |
| 2. | <b>Pojam održivog razvoja i održivosti.</b> Načela održivog razvoja. Novi koncept održivog razvoja. Globalni ciljevi održivog razvoja do 2030. Analiza Globalnih ciljeva održivog razvoja.                    | 2                                       |     | Predavaonica             |
| 3. | <b>Strategije i dokumenti o održivom razvoju.</b> Agenda 21. Studije održivog razvoja. Dokumenti o održivom razvoju. Strategija održivog razvoja RH. Institucionalizacija Globalnih ciljeva održivog razvoja. | 2                                       |     | Predavaonica             |
| 4. | <b>Integralna održivost i dimenzije održivog razvoja.</b> Ekološka, socio-kulturna, politička i ekonomska dimenzija održivosti. Održivi razvoj kao društvena promjena. Održivi razvoj kao novi svjetonazor.   | 2                                       | 1   | Predavaonica             |

|     |                                                                                                                                                                                             |           |           |                                    |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|------------------------------------|
| 5.  | <b>Indikatori održivog razvoja.</b> Održivi razvoj ruralnog područja. Održivi razvoj gradova. Primjeri dobre prakse u Hrvatskoj.                                                            | 2         | 1         | Predavaonica                       |
| 6.  | <b>Održive zajednice.</b> Nosivi kapacitet zajednice. Grupe solidarne razmjene. Primjeri dobre prakse. Volontiranje.                                                                        | 2         |           | Predavaonica                       |
| 7.  | <b>Odgoj i obrazovanje za održivi razvoj.</b> Cjeloživotno učenje za održivi razvoj.                                                                                                        | 1         | 1         | Predavaonica                       |
| 8.  | <b>Ekološki otisak.</b> Izračun ekološkog otiska u svijetu i Hrvatskoj. Ekološki dug.. Indeks ljudskog razvoja. Granice rasta                                                               | 1         | 1         | Predavaonica/informatička učionica |
| 9.  | <b>Tradicijska ekološka znanja.</b> Lokalna znanja o okolišu. Baština i održivi razvoj. Ekofeminizam.                                                                                       | 1         |           | Predavaonica                       |
| 10. | <b>Održivost i koncept novovjekog ekonomskog razvoja.</b> Međuzavisnost okoliša i ekonomskog razvoja.                                                                                       | 3         | 1         | Predavaonica                       |
| 11. | <b>Ekonomski razvoj i rast.</b> Daly-jeva entropska postavka stabilne ekonomije nasuprot neodrživom razvoju.                                                                                | 3         | 1         | Predavaonica                       |
| 12. | <b>Održivi razvoj kao definicija nove ekonomske paradigme.</b> Promicanje socijalnog i ekonomskog blagostanja – država blagostanja. Društveno odgovorno poslovanje.                         | 2         |           | Predavaonica                       |
| 13. | <b>Održivi marketing</b> i ostali instrumenti postizanja ekonomske održivosti. Društveno odgovorno poslovanje. Socijalno poduzetništvo.                                                     | 2         | 1         | Predavaonica                       |
| 14. | <b>Društveno odgovorno poslovanje</b> – odgovorne poslovne politike                                                                                                                         | 2         | 1         | Predavaonica                       |
| 15. | Racionalna/održiva upotreba energije i prirodnih resursa (vode, zemljišta, šuma i dr.)                                                                                                      | 1         |           | Predavaonica                       |
| 16. | Izvori energije s obzirom na njihovo nastajanje-neobnovljivi i obnovljivi izvori. Obnovljivi izvori energije.                                                                               | 1         | 1         | Predavaonica                       |
| 17. | Energetska iskoristivost biomase i biogoriva u poljoprivredi.                                                                                                                               |           | 1         | Predavaonica                       |
| 18. | Konvencionalna poljoprivreda kao izvor onečišćenja okoliša.                                                                                                                                 | 3         |           | Predavaonica                       |
| 19. | Pristupi i načini poljoprivredne proizvodnje s ciljem povećanja održivosti - integrirana, ekološka, biodinamička, urbana poljoprivreda, permakultura.                                       | 4         | 1         | Predavaonica                       |
| 20. | Definicije i ciljevi održive poljoprivrede.                                                                                                                                                 | 1         |           | Predavaonica                       |
| 21. | Uloga održive poljoprivrede u očuvanju staništa i biološke raznolikosti, ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbe na njih te poboljšanju kvalitete života u poljoprivrednim područjima. | 1         | 1         | Predavaonica                       |
| 22. | Europski zeleni plan, Zakonodavstvo u integriranoj i ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih proizvoda.                                                                                       | 3         |           | Predavaonica                       |
| 23. | <b>Terenska nastava</b> uključuje posjet predavanju, sudjelovanje na radionici, konferenciji ili sličnom događanju koji sadržajno nadopunjuje nastavu.                                      |           | 8         | izvan učionice                     |
|     | <b>Ukupno</b>                                                                                                                                                                               | <b>40</b> | <b>20</b> |                                    |

P = predavanja

V = vježbe

S = seminari

## 2. Način polaganja ispita i način ocjenjivanja

Konačna ocjena iz predmeta Održivi razvoj u poljoprivredi izračunava se kao aritmetička sredina ocjena iz svih realiziranih obveza: prisutnosti i aktivnosti na nastavi (80% dolazaka na nastavu i vježbe) dva pismena i jedan usmeni kolokvij.

Pismeni kolokviji se sastoje od pitanja s otvorenim odgovorom, zaokruživanjem jednog od ponuđenih odgovora, nadopunjavanjem definicije ili pitanjima esejskog tipa. Prag prolaznosti je 60%. Usmeni kolokvij sastoji se od usmenog izlaganja i rasprave iz domene sociološkog shvaćanja održivog razvoja. Student odabire publikaciju (knjigu, strategiju, zbornik radova i slično) prema vlastitom interesu ili popisu preporučenih naslova. Prije usmenog kolokvija student šalje bilješke o pročitanoj publikaciji na e-mail.

Pravo na potpis student stječe redovitim pohađanjem nastave, aktivnim sudjelovanjem na nastavi i predanim i pozitivno ocijenjenim seminarskim radom.

| Aktivnost koja se ocjenjuje | Udio u konačnoj ocjeni |
|-----------------------------|------------------------|
| Prisutnost na nastavi       | 5%                     |
| 1. kolokvij (usmeni)        | 25%                    |
| 2. kolokvij (pismeni)       | 25%                    |
| 3. kolokvij (pismeni)       | 25%                    |
| Seminar                     | 20%                    |

| Broj bodova na 1. pismenom kolokviju | Broj bodova na usmenom kolokviju | OCJENA         |
|--------------------------------------|----------------------------------|----------------|
| >5                                   | >5                               | Nedovoljan (1) |
| 6                                    | 6                                | Dovoljan (2)   |
| 7-8                                  | 7-8                              | Dobar (3)      |
| 9                                    | 9                                | Vrlo dobar (4) |
| 10                                   | 10                               | Izvrstan (5)   |

### 3. Ispitni rokovi i konzultacije

Ispitni rokovi održavaju se jedanput mjesečno tijekom akademske godine, a u vrijeme ispitnih rokova dva puta mjesečno.

Konzultacije se održavaju prema dogovoru.

### 4. Ishodi učenja i način provjere

| ISHODI UČENJA<br>Nakon položenog ispita „Održivi razvoj u poljoprivredi“<br>student će moći:                     | NAČINI PROVJERE                           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|
| 1. Definirati pojam održivosti sa sociološkog, ekonomskog i agronomskog aspekta                                  | rasprava/usmeni kolokvij                  |
| 2. Objasniti koncept održivog razvoja i njegovu široku primjenu u društvu.                                       | rasprava/usmeni kolokvij                  |
| 3. Izdvojiti primjere kvalitetnog upravljanja održivim razvojem                                                  | rasprava                                  |
| 4. Razviti veću kompetentnost u tumačenju društvenog aspekta održivog razvoja.                                   | usmeni kolokvij                           |
| 5. Usvojiti načela održivoga razvoja i pridonijeti kreiranju društva temeljenog na održivosti.                   | rasprava/usmeni kolokvij/terenska nastava |
| 6. Procijeniti međusobnu povezanost između ekonomskog razvoja i održivosti.                                      | rasprava/ prvi pisani kolokvij            |
| 7. Dati primjer dobre prakse socijalnog i ekonomskog blagostanja u lokalnoj sredini sa aspekta održivog razvoja. | rasprava/prvi pisani kolokvij             |
| 8. Osmisliti prijedlog društveno odgovornog poslovanja na primjeru malog ili srednjeg poduzeća.                  | rasprava/prvi pisani kolokvij             |

|                                                                                                                                                            |                                                         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|
| 9. Analizirati stanje i trendove u eksploataciji osnovnih resursa: energije, vode i obradivog tla                                                          | aktivno sudjelovanje na nastavi/pisani kolokvij         |
| 10. Ustanoviti uzroke i prijetnje onečišćenja okoliša izvorima iz poljoprivrede                                                                            | seminar/pisani kolokvij/aktivno sudjelovanje na nastavi |
| 11. Razlikovati obnovljive od neobnovljivih izvora energije i identificirati mogućnosti primjene obnovljivih izvora energije u poljoprivrednoj proizvodnji | Seminar/pisani kolokvij/aktivno sudjelovanje na nastavi |
| 12. Objasniti načine i pravce u poljoprivrednoj proizvodnji i procijeniti njihov doprinos povećanju održivosti                                             | Pisani kolokvij/aktivno sudjelovanje u nastavi          |
| 13. Opisati obilježja, poziciju i važnost održive poljoprivrede u odnosu na ostale sustave u poljoprivredi                                                 | Pisani kolokvij/aktivno sudjelovanje u nastavi          |
| 14. Argumentirati važnost održive poljoprivrede u očuvanju staništa, biološke raznolikosti i njezin doprinos multifunkcionalnosti poljoprivrede            | Seminar/pisani kolokvij/aktivno sudjelovanje na nastavi |

#### 4a. Ishodi učenja, sadržaji i način učenja, vrednovanje i potrebno vrijeme

| Ishodi učenja      | Sadržaji (Nastavne jedinice) /način poučavanja | Vrednovanje                                             | Potrebno vrijeme (h) |
|--------------------|------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|----------------------|
| Ishod 1            | N.J.2, 3<br>Predavanje, rasprava               | Aktivno sudjelovanje na nastavi/usmeni kolokvij         | 8                    |
| Ishod 2            | N.J.4,7<br>Predavanje, rasprava                | Aktivno sudjelovanje na nastavi/usmeni kolokvij         | 8                    |
| Ishod 3            | N.J.6<br>Predavanje, rasprava                  | Aktivno sudjelovanje na nastavi/usmeni kolokvij         | 10                   |
| Ishod 4            | N.J.5,9<br>Predavanje, rasprava                | Aktivno sudjelovanje na nastavi/vježba na nastavi       | 12                   |
| Ishod 5            | N.J.8<br>Predavanje, rasprava                  | Točnost izračuna ekološkog otiska/vježba na nastavi     | 20                   |
| Ishod 6            | N.J. 10<br>Predavanje, rasprava                | Aktivno sudjelovanje na nastavi/pisani kolokvij         | 18                   |
| Ishod 7            | N.J. 11<br>Predavanje, rasprava                | Aktivno sudjelovanje na nastavi/pisani kolokvij         | 20                   |
| Ishod 8            | N.J. 12,13<br>Predavanje, rasprava             | Aktivno sudjelovanje na nastavi/pisani kolokvij         | 20                   |
| Ishod 9            | NJ 15<br>Predavanje, rasprava                  | Aktivno sudjelovanje na nastavi/pisani kolokvij         | 10                   |
| Ishod 10           | N.J. 18, 21<br>Predavanje, rasprava            | Seminar/pisani kolokvij/aktivno sudjelovanje na nastavi | 13                   |
| Ishod 11           | N.J. 16, 17<br>Predavanje, rasprava            | Seminar/pisani kolokvij/aktivno sudjelovanje na nastavi | 10                   |
| Ishod 12           | N.J. 12, 13<br>Predavanje, rasprava            | Pisani kolokvij/aktivno sudjelovanje u nastavi          | 5                    |
| Ishod 13           | N.J. 20,21<br>Predavanje, rasprava             | Pisani kolokvij/aktivno sudjelovanje u nastavi          | 5                    |
| Ishod 14           | N.j. 18,19, 20,21<br>Predavanje, rasprava      | Seminar/pisani kolokvij/aktivno sudjelovanje na nastavi | 15                   |
| <b>UKUPNO SATI</b> |                                                |                                                         | <b>174</b>           |

## 5. Popis literature

### Obavezna:

1. Bačun, D., Matešić, M. Omazić, M.A. (2012): Leksikon održivog razvoja, Zagreb: Hrvatski poslovni savjet za održivi razvoj, dostupno na: <http://www.dop.hr>
2. Cifrić, I. (2002): Okoliš i održivi razvoj. Zagreb: HSD i Zavod za sociologiju.
3. Črnjar, M., Črnjar, K. (2009): Menadžment održivoga razvoja: ekonomija, ekologija, zaštita okoliša, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu u Opatiji, Glosa, Rijeka.
4. Daly, H. E. (2007): Ecological Economics and Sustainable Development, Selected Essays of Herman Daly, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham
5. Dresdener, S. (2008): The Principles of Sustainability, Earthscan, London
6. Herceg, N. (2013): Okoliš i održivi razvoj, Synopsis d.o.o., Zagreb
7. Kisić, I. (2014): Uvod u ekološku poljoprivredu, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb
8. Lay, Vladimir i Šimleša, Dražen (2012): Nacionalni interesi razvoja Hrvatske kroz prizmu koncepta održivog razvoja. Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar.
9. Pravilnik o integriranoj proizvodnji poljoprivrednih proizvoda, (2010) „Narodne novine“, 132, Zagreb.
10. Pravilnik o integriranoj proizvodnji poljoprivrednih proizvoda (2012): „Narodne novine“, 137, Zagreb.
11. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o integriranoj proizvodnji poljoprivrednih proizvoda (2014) „Narodne novine“ 59, Zagreb.
12. Šimleša, D. (2010): Ekološki otisak: Kako je razvoj zgazio održivost. Zagreb: Tim Press i IDZ Ivo Pilar.
13. Znaor, D. (1996): Ekološka poljoprivreda, Globus, Zagreb

### Dopunska:

1. Belz, F., Peattie, K. (2010): Sustainability Marketing, John Wiley & Sons, Ltd.
2. Blewitt, J. (2017): Razumijevanje održivog razvoja. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk.
3. Cifrić, I. (1989): Socijalna ekologija. Zagreb: Globus.
4. Cifrić, I. (2003): Ruralni razvoj i modernizacija (pogl. II i III). Zagreb: IDIS.
5. Cifrić, I. (1994): Napredak i opstanak. Zagreb: HSD i Zavod za sociologiju Filozofskog fakulteta.
6. Gold, M. (2007): Sustainable Agriculture: Definitions and Terms. In: Sustainable agriculture –Terminology. I. Special Reference Briefs Series no. SRB 99-02., Dostupno na: <http://www.nal.usda.gov/afsic/pubs/terms/printPHP2.php>
7. Geiger Zeman, M., Zeman, Z. (2010): Uvod u sociologiju (održivih) zajednica. Zagreb: IDZ Ivo Pilar.
8. Lay, V. (2002): "Prilozi osmišljavanju usmjeravanja razvitka ruralnih prostora Hrvatske na osnovama ekološke i gospodarske održivosti". U: M. Štambuk, I. Rogić, A. Mišetić ur. Prostor iza, kako modernizacija mijenja hrvatsko selo. Zagreb: IDZ Ivo Pilar.
9. Lay, V. (2007): „Vizija održivog razvoja Hrvatske“. U: Lay, V. (ur.). Razvoj sposoban za budućnost. Zagreb: Ivo Pilar.
10. Lay, V., Kufrin, K., Puđak, J. (2007). Kap preko ruba čaše. Zagreb: Hrvatski centar "Znanje za okoliš"
11. Lokalna agenda 21 u Hrvatskoj: izazovi održivog razvoja u lokalnim zajednicama, Zagreb: Regionalni centar zaštite okoliša za Srednju i Istočnu Europu, dostupno na: <http://croatia.rec.org/wp-content/uploads/2012/01/LA21KChrv2.pdf>
12. Malthus, T. R. (1798): An Essay on the Principle of Population, J. Johnson, in St. Paul's Church-Yard, London
13. Martin, D., Schouten, J.(2011): Sustainable Marketing, Prentice Hall, 1 edition

14. Meadows, D. H., Randers, J., Meadows, D.L. (2004), Limits to Growth, Chelsea Green Publishing, White River Junction
15. Održivi razvitak Hrvatske. (2003): Društvena istraživanja, 12 (3-4; 65-66).
16. Simons, I. G. (2010): Globalna povijest okoliša. Zagreb: Disput.
17. Strategija održivog razvoja Hrvatske. Dostupno na: [https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009\\_03\\_30\\_658.html](https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_03_30_658.html)
18. United Nations (1992): Agenda 21: The Rio Declaration on Environment and Development. New York: United Nations.
19. World Commission on Environment and Development (WCED) (1987): Our Common Future (The Brundtland report). New York: Oxford University Press Inc.

#### **6. Mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku**

NE

#### **7. Ostale važne činjenice za uredno izvođenje nastave**

-

Nositeljica predmeta:  
Dr.sc. Zvezdana Augustinović